

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov **40** cent. po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1., oglasi denarnih zavodov **50** cent. po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edoznosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon arreditiva in uprave 11-57.

**NJAJTE SE POVSOD IN VEDNO D
JAŠKE MATICE!**

Manjšinska politika

Nisem nikdar dvomil o tem, da nas nameravajo raznaroditi. Po izkušnjah teh kratkih, a vendar tako pomenljivih let, sem pa tudi dvomil, da bi se kdaj posretilo, jih pripraviti do odkritega in popolnega priznanja svojih namenov, in sicer iz ust mero-dajnega, reprezentativnega činitelja. Tudi Benito Mussolini si je v pogovoru z menoj nalagal neke omejitve. Govoril je o neki asimilaciji, da je neizogibna sprito stare, vse prevzemajoče in vsrkavajoče italijanske kulture, a je tudi povdarjal, da ne mara nasilne asimilacije, kakor da bi se nas močna Italija bala. V teh besedah sem videl, želel videti podlago za boljše bodočnost: če nas katerakoli pot mora dovesti v Rim, zakaj bi si težili skupnega potovanja s sovražstvom in nasiljem? Nanašajoč se ravno na oni pogovor, sem postavil na čelo svoje takozvane »spomenice« nekaj splošnih misli, a v posebnem dodatku označil v kratkih besedah svoje etališče glede avtonomij in pokrajinske razdelitve. Mislim, da je sedaj čas za njihovo objavo:

Sloveni vzdržijo raznarodovanje. Nasprotni pojavi so minljivi proizvod izjemnih položajev in sredstev. Prihraniti bi bilo treba, ki bi bil združen z upravljanjem energij in nevarnostjo posledic od zunaj. V interesu Italije bi bilo, obdržati izključno nadzorstvo neposrednih stikov med obema sosednjima narodoma in zato ohraniti jezikovno mejo tetra politične meje. Vsekako bi se italijanizacija, če je res potrebna ali neogibna, morala v čast in prid države izvršiti ne potem odrekovanja, marveč kljub dovoljevanju sredstev za ohranitev. Sloveni od svoje strani hočejo samo dobro živeti v Italiji, ne bolje ne slabše kakor drugi državljani; zato pač sprejemajo enakost dolžnosti in pravic, a zahtevajo bistveno enakost, ne samo formalne enakosti. Kakor zahteva eksistencialna pravica posameznika, po različnosti potreb (radi razlike spela, starosti, zdravja letnega časa, podnebja), tudi različnost sredstev, tako velja popolna analogija za skupnostno (kolektivno) eksistencialno pravico. Enakost glede pouka, javne uprave pravosodja se ne more uresničiti za narodno manjšino drugače kakor potem njenega jezika s sodelovanjem učiteljev in upravnih in sodnih funkcionarjev, ki so iste narodnosti.

Sloveni sami želijo, da se, v mejah potrebe širi poznavanje italijanščine, odklanja jo pa da bi se to zlorabljalo v pretezo za odpravo njihovega jezika kot edinega prirodnega upravnega sredstva za njihov socialni, kulturni in narodni razvoj.

Iz teh predpostavk si dovoljujem izjavljati sledeče zahteve: naj se ne postopa s Sloveni kakor da bi bili tuji, da, še huje, nasprotni državni življenju in mnogokrat tudi kakor s talci za morebitne mednarodne spore; naj se vzbudi sodelovanje slovenskih inteligentov, četudi je njihovo število skrajno in njihov duh potlačen, in zato poudarja tudi vrnitev izselencev, sprejmejo opceje Slovencev, ki niso sami po sebi

italijanski državljani, privlačeje slovensko kulturno življenje proti središčem, Gorici, Trstu, Pazinu in Puli; naj se zaveže malenkostni način zvez z nezavednimi in odpadnimi elementi; naj se prepreči prenaseljena obdobja in represalije za nekontrolirane obtožbe, ki se pozneje izkažejo za prazne, (kakor za onečastjenje vojaških grobov in spomenika na Krnu); naj se proučujejo in ugotovijo resnične razmere slovenskega prebivalstva, brez predsodkov in brez zlobnih namenov (kakor se je nasprotno zgodilo pri zadnjem — moralnem ljudskem štetju); naj se izvrši potrebno vednjenje s prevdarmom, ne da bi se zabile besede Luigi Luzzattija: »Mi smo vas odredili, na vas pa je, da nas zlojstite,« ne da bi se slušali tisti, ki bolj ko razsodnosti in izkušnosti sledijo čustvu in zastarelim zameram, ker bi se sicer izpostavljali nevarnosti, da se uničijo dobre stvari samo iz želje, da se izbriše vsaka sled preteklosti in da se po možnosti hkratu zadenejo Sloveni; naj se ustvari normalno ozračje sodelovanja in zaupanja in naj se potem šele odloči o končni ureditvi; vsekako naj se toliko v splošnih vprašanjih, ki so skupna vsemu prizadetemu prebivalstvu brez razlike narodnosti, kolikor nadvse v posebnih vprašanjih, ki se tičejo ravno slovenske manjšine, ne odločuje, ne da bi se prej zaslišali njeni zastopniki, in naj se zato nudi prilika sorazmernega sodelovanja v zborih, ki so jim takšne naloge poverjene, potrebne udeležbe pri vseh posvetovanjih z vladnimi činitelji in pošiljanja posebnih delegacij.

Razume se po sebi, da si prisvajajo Sloveni vse zahteve svojih sodeželanov italijanske narodnosti, ki se tičejo skupnih koristi, zlasti gospodarskih, med temi v prvi vrsti glede hitrega izplačevanja odškodnin za vojne škode in vobče glede vsega, kar je potrebno, da se obnovi gospodarsveno življenje novih pokrajin.

Glede upravnih ureditev posebej bo prav malo koristilo državnemu ugledu, zelo pa škodilo mirnemu sožitju dveh narodov stremenje, da se vprašanje pokrajinske razdelitve izvede po enem edinem načelu, namreč proti Slovincem. Isto velja za vprašanje avtonomij (deželnih, oziroma pokrajinskih, občinskih, šolskih, cestne uprave itd.). Obe vprašanji sta tehnični v najčistejšem pomenu besede. Gotovo morajo biti merodajne v prvi vrsti državne, in šele v drugi vrsti krajevne koristi. Vendar se pa ne bi smele meriti koristi velike Italije po merilu malenkostnih jezikovnih bojev avstrijskega uzorca. Sedanja pokrajinska razdelitev je proizvod prirodnih (zemljepisnih, gospodarskih in podobnih) ter zgodovinskih činiteljev, ne pa kakke kaprice ali zavratnosti. Avtonomije so pridobitev moderne politične kulture in bi bile vsekako, v rokah države in italijanske večine, kvečjemu protislovensko orožje.

Ne prenašati se torej, zaslišati vse, poskušati, ne pa stvari nepopravljivo oškodovati!

Dr. J. Wilina.

g. Peska razvijal prav hitro, tako da je imel pred kakim poldrugim letom že 9000 naklade, toda pozneje je začel hitro nazadovati, tudi v kvalitativnem pogledu, tako da je moral v Novim letom sploh prenehati z izhajanjem. Naročnikov je imel pre malo (komaj 4500 š), narodno socialistična stranka je pa gospodarsko tudi še prešibka, da bi mogla kriti velike deficite, ki jih izkazuje danes velika večina dnevnikov.

Na kulturnem polju je najvažnejša petdesetletnica ljubljanske »Glasbene Matice«, ki jo je proslavila ta prevladna slovenska kulturna ustanova sredi decembra z vrsto prireditev (koncerti in predavanji), ki so uspele vse naravnost sijajno. Še tekom letošnje sezone pa namerava prirediti matični zbor koncerte tudi po vseh ostalih večjih slovenskih krajih.

Vlede naraščajoče dražnje in zato vedno težje situacije inteligentnih slojev nam je grozila nekaj časa opasna kriza pri naših vodilnih beletrističnih revijah, tako da je bila resno ogrožena eksistencialna »Ljublj. Zvona« ter »Doma in sveta«. Kriza se je rešila na ta način, da bo izhajal »Lj. Zvon« v bodoče nekoliko pristržen; »Doma in svet« so pa izročili lastniki (KTD) popolnoma v roke mlajši katoliški inteligenci, ki mu vrne prejšnjo obliko. Za stalno sta pa menda zmznili glasili ekstremnih modernih smeri, to je »Rdeči pilot« in pa »Trije labodi«.

P. St.

Dnevne vesti

Rojakom v težki uri! Z novo porazdelbo naših pokrajin, je nas v Julijski Krajini zadel hud udarec. In da je bil vladni ta namen glavni, priča dejstvo, da se ni ozirala niti na občutljivost in interese italijanskih deželanov, kjer se je zdelo potrebno za ta namen, ki ga ministriki predsednik Mussolini očitno priznava v svojih poslušalnih hudo zadetih Goricanom in Pirancem. Besedilo teh poslanic sicer ni naravnost ro-bato, toda rezko je vendar do neusmiljenja. Govori jim: Uđajte se, pokorite se, ker tako zahteva udarec, ki sem ga namenil slovan-skemu prebivalstvu! — V včerajšnjem članku smo že rekli rojakom: udarec je bil, toda položaj, ki je nastal za nas, ne dopušta in bi ne opravičeval obupavanja. Ta klic ponavljamo danes. Prišel je za nas čas, ki nam nalaga odločno borbo in po-moženo delo do skrajnih mej možnosti. V tem boju naj nas bodri zavest, da narod — kakor posamezne človek — nima samo materialnega življenja, ampak tudi dušo! Dokler je v narodnih duša zdrava s krepko voljo za življenje, ne umirajo! Krepak duh zmaga nad materijo! Dalje naj nas tolaži zavest, da vlade in tudi politične uredbe niso večne. Tem manj take, ki jih ni ustvarila potreba, marveč le politična špekulacija. V ljudstvu moramo ohraniti zdravo dušo! K temu cilju bodi usmerjeno vse naše bodoče delo. Le v ljudstvu z zdravim duhom v vseh njegovih plasteh je sposobno za delo in odpor. Pred vsem pa naj bo ta veliki apostol naša inteli-genca. Utrja naj med ljudstvom moralno in dviga naobrazbo, da bo sorazmerno sledilo za inteligenco. To je edino pravi razvoj. Nih naj ne bo med nami tistega nabijanja na boben načel in programov! Izogibajmo se vseh mogočih donehčih demagoških besed, ki le zavajajo ljudstvo v krive domneve in na kriva pota. Stremenje zdravega naših vrst bodi posvečeno praktičnemu delu za naobrazbo ljudstva, za mo-ralično zdravje njegovo, za zboljšanje njegovega gospodarskega položaja. Le tako delo bo ohranjalo vero v ljudstvu, da bo živelo! Vera, trdna vera je, ki vse premaguje. Ta vera nam bo jeklenila voljo, da se ohranimo preko viharjev, ki nas čakajo, nam bo dajala moči za odpor proti vsem naklepom. Preganjati morejo naš jezik iz uradov, ali, ljubezni od tega jezika ne mo-remo pregnati iz naših src, ne iz naših bi-vališč, ne od naših ognjišč, če ne bo dopuščalo tega naše malodušje. Tega nas Bog obvaruj! Vemo, da bodo te dni bolesto utrpela srca našega ljudstva širno Julijske Krajine. Kako ne?! Saj je ljuto zadeto v živo! Pozivljamo ga pa, naj se krepko dvigne iz te razumljive hipne potrtosti k odločni volji za ohranitev svojega bistva v obrambo najvišjih svojih dobrin. To bo naj-primernejši odgovor na udarec, ki nas je zadel! Pokažimo, da nas udarec ni — stril!

Sedanja položaja proletariata v Italiji. Ko se je tukajšnje komunistično glasilo tako silno razvijalo, kar smo mi — izzvani v to — ugotovili, da po krivdi voditeljev preha-jajo ljudje iz komunističnega v fašistovski tabor, naj mu potrebozmo z nekoliko po-snetkov iz članka v glavnem glasilu nem-ške socialne demokracije v Avstriji, »Ar-beiter-Zeitung«. Je torej to glas, ki ne pri-haja ne od slovenske, ne od »buržoazijske« strani. V svojem torkovem izdajanju prinaša rečeno glasilo daljši dopis iz Rima, kjer opisuje položaj italijanskega proletariata ob nastopu novega leta. Razlog za zmago fašizma vidi v dveh dejstvih. Najprej v ob-nemoglosti liberalne buržoazije, ki je gnila do korena, in pa v zdvojnosti proletariata samega, ker je doživel razočaranje po ruski opojenosti. Nato ugotavlja dopisnik, da je sedaj zavlada v Italiji najhujša re-akcija, ki se očituje v dejstvu, da so se-danjega pomiloščenja deležni samo faš-istovski anetiranci, dotim morajo vsi drugi ostati v ječah. Ko se je v Italiji strankarska strast tako neizmerno poostila, bi bilo na koncu konca razumljivo, če zmagovalci ne kažejo velikodušja, ali nekoliko dostojan-skevnosti bi morali vendar kazati. Ne po-znajo pravila: noblesse oblige, da noblesse nalaga dolžnosti. Zatem piše »Arbeiter-Zeitung«: »Mussolini je označil svojo vlado kot »kraljestvo duha«. Je tudi veren in kr-ščanski misljenja. Ta duh je menda po-

rodil božično pomiloščenje... Kar še ostaje delavskemu gibanju v Italiji na močeh, jih skuša vlada zlomiti... Italijanski proletari-jat se mora danes težko pokeniti radi slabosti in ariet svojih voditeljev! Mase-jah, ki so se zbirali okoli naših rdečih st-ajev, ko so iz Rusije pričakovali svojo dr-žavo, nosijo danes črno srjaco in prič-kujejo isti čudež od Mussolinija! Naša stranka je doživela najtežji poraz radi te vere v čudeže, ki je ni mogla porušiti, ker ni imela ne poguma, ne moči za to. Danes je ta vera eden temeljnih stebrov fašistov-skega gospodstva. Druge svoje temelje ima v mogočni koaliciji »industrialnega in agrarnega kapitala in v organih države, ki si jih prisvajajo. Toda v tem, kjer je danes njegova moč, utegne biti jutri njegova šib-kost«. Socialistično glasilo potrja torej, kar smo trdili mi in kar je tako silno raz-burilo tukajšnje komunistično glasilo: da namreč ljudje po krivdi voditeljev preha-jajo iz komunističnega v fašistovski tabor, da je danes položaj proletariata v Italiji tako žalosten. »Lavoratore« naj sedaj rač-una z dunajskim socialističnim glasilom!

Vojna škoda na javni imovini. Na željo Zve-ze slovenskih županov v Gorici sem posredo-val pri tukajšnji prefekturi radi okrožnice go-riške vice-prefektura, ki je bila vročena 20. pret. meseca in je določevala isti dan za vlo-žitev popravilnih, oziroma izpopolnjenih pri-glasitev vojnih škod občin itd. Na moj dopis od 23. pret. m. sem prejel včeraj pojasnilo, da gre za nesporazumljenje, ker je šlo samo za rok, do katerega je vice-prefektura imela poslati prefekturi že vlozene priglasitve. Prefektura je že ukrenila, da se nesporazumljenje pojasni, hkratu pa priporoča tudi meni, naj uplavam na to, da zastopniki javne imovine (občinski uradi itd.), če jih še niso poslali, pošljejo čimprej svoje priglasitve tako popravljene ali izpopolnje-ne, kakor se je od njih zahtevalo. — Poslanec Wilfan.

Avtonomija južna Tirolske. Pod označbo s križem naznanja glasilo južnotirolski Nem-ec smrt avtonomije. »Stojimo — pravi — ob svezem grobu južnotirolske avtonomije. Sklep ministereke sveta je prav za prav le formalna osmrtnica. Kajti fašistovska revolucija koncem oktobra 1922 je že pomenila dejanski konec vseh avtonomističnih sanj. Pripravljeni smo bili na to. Zato nam tudi noče prava solza iz očesa. Ni treba se nam sramovati tega poraza. Proti nam je bil mogočni italijanski nacionali-zem, ki je z vsi silo štiridesetmilijonskega ljud-stva smrtno tlačil zahteva 240.000 južnih Ti-rolcev. Ob odprtem grobu naj ne bo v srcih grenkobe in škodoželjnosti. Zato naj molčimo o neistinskih obljubah visokih in najvišjih ita-lijanskih državnikov. Molčimo naj o tistih do-lobah »nacionalističnega zakona«, ki je obljubljal ohranitev avtonomij v anektiranih pokrajinah. In hočemo se ob grobu naših avtonomij veseliti nad tem, da ob istem grobu stoje žalovalci, ki še težje, nego mi, občutijo izgubo avtonomije, ker so imeli več moči in nade, nego mi. Vsek grob nas spominja na minljivost vseh stvari, ozivlja pa tudi nado do življenja. Kajti smrt ne more odpirati nikalnih vrzeli v skladu rodov. Zato naj konec političnih nadev ne vzbuja malo-srčnosti v naših srcih vsled precejevanja po-litičnih nadev. Kajti politični cilji stremijo vedno le po vnanjih spremembah. Mi pa moramo za-upati svojememu notranjemu misljenju in narodni samozavesti našega ljudstva. Le, če bi ta za-murila, bi bilo zlo za naše ljudstvo! Mirno smemo pričakovati bodočega razvoja stvari, če ostane naše ljudstvo politično strnjeno. Le na nas e-razje je torej, ali bomo mogli rabiti svoje orožje — strnjeno edinstvo — za obrambo naše narodnosti, ali pa dopustimo, da to orožje otopi na lastno škodo«.

Uradniki bivše vladavine in asimilacija. Naš rimski dopisnik javlja: Odlok za asimilacijo prebivalstva potrditev tistih uradnikov, ki so bili policajski z ukrepi provizorične značaja; predvideva nadalje, da bodo obdržani v službi na podlagi mnenja posameznih uprav in na podlagi zagotovila, da so dosegli italijansko državljanstvo. Vsi drugi bodo odpušteni in ne bodo imeli nikalnih zahtev napram italijanski državi.

Podrobnosti o preprečitvi prireditev v Koprivi. Kakor že javljeno, so openski fašisti na Silvestrovo preprečili prireditev v Koprivi. Že pred približno 14 dnevi so se silaše grož-nje po Opčinah, ki so pa zadnji čas utihnile, tako da so prireditelji Silvestrovega večera lahko sklepali na mirnem potek prireditev. Pri-šlo je drugače. Okoli pete ure zvečer se je pri-peljalo z avtomobilom, ki vozi iz Vipave v Trst 7 črnih sraj, ki so z orožjem (samokresi) v rokah planili v gostilniške prostore in izja-vili, da se prireditve ne sme vršiti. Preiskali so v eni sobi vse mlaše goste, potem odšli v kuhinjo in se utaborili pri mizi. Tam je eden izmed njih izjavil, da ima povelje »(ordinee) preprečiti prireditev in zapleniti godala. To povelje se je svedočno točno izvršilo. Zaplenili so sicer le dva mandolina, kar drugih godcev še ni bilo v Koprivi. Eden izmed prirediteljev je prosil poveljnika oddelka fašistov pojasnila k temu romanju. Odgovor na to so bile klotofe. Tudi brat nekega vojaka-rekruta je okusil fašistovski rok. Eden izmed fašistov se je sam zopetvil v tem ravnarju, toda tudi njega je doletela ista usoda. Fašisti so zapustili vsa šele okoli 24 ure ter odnesli s seboj zaplenjene instrumente. Omeniti moramo, da je bil brat vojaka oklofutan v navzočnosti orožnikov, ka-terih eden je na to ravnarje le rekel proti faš-istu: »Vi ste pa zelo gorke krivi!« — To je pri-bližen potek dogodkov v Koprivi. V zvezi s tem je pa tudi nastop fašistov na Opčinah. Od tam je imel eden izmed prirediteljev prepejati berde. Toda fašisti so ustavili korjoro in za-plenili berde ter pridržali tudi enega izmed prirediteljev, ki jim je potem sviral pri njih-ovem plesu v Mitel-ovi dvorani. Berde in man-dolino so še vedno v njihovi oblasti in po Op-činah se širijo govornice, da obetajo fašisti onemu, ki pride po berde, dati pol litra rici-novega olja, za mandoline pa po četrt litra. Kaj je na teh govoricah, ni znano, toda vas je vseeno precej razburjena in tudi v Koprivi je nastop fašistov pustil močne vtise in to tembolji, ker je ljudstvo zadnji čas precej za-upalo energiji moza, kot je Mussolini in upalo na spremembo razmer. Nehote se sedaj ljudem vsiljuje v srca dvom. Dobro bi bilo, da vodstvo Julijskega fašizma pojasni svoje etališče v tej zadevi in tudi oblasti naj pokažejo ljudstvu, da upoštevajo besede svojega načelnika Mussolini-ja: »Enake dolžnosti, enake pravice!« Ergo...?

Pravno stanje (stato giuridico) raztegnjeno na uradnike novih pokrajin. Z odlokom o asi-milaciji bo raztegnjeno na uradnike novih po-krajin pravno stanje (Giuridico) zakon drža-vnih uradnikov; veljali bodo glede njih red-

pisni tičici se pristojnosti IV. oddelka drža-vega sveta.

Obveznost poznavanja italijanščine. Vsi urad-niki bivše vladavine, ki služijo v Italiji, bodo morali poznati italijanski jezik in položiti o tem izpit.

Dosega državljanstva in vpokojenci. Za vpo-kojene uradnike bivše vladavine in za urad-nike potrjene v službi bo veljal za dan od ka-terega bo potekal sprejem ali pokojnina, tista na kateri bodo dosegli italijansko državljan-stvo, če bo ta dan padel v čas po asimilaciji.

Za cerkve v osvobojenih in odrešenih de-želah. Iz Rima nam javljajo: Nova vlada je do-ložila znesek 3 milijonov lir v prid obnovitvi cer-kva poškodovanih od vojne. Vrstijo se tudi po-gajanja, da se prepuusti ministrstvu za nove po-kranje 600 naloženih slik, ki se n...ajajo sedaj v skladiščih naučnega ministrstva.

Pozor telefonski naročniki. Poštno ravnatelj-stvo opozarja telefonske naročnike, da se mo-ra plačati naročnina za tretji trimester do 19. t. m. pri poštni blagajni (pošta palača I. nad.) od 9 do 14^h vsak dan. Kdor ne izvrši te ob-veznosti, temu bo telefonski aparat odvzet, in če bo pozneje hotel imeti zopet telefonsko zve-zo, bo moral plačati na novo instalacijske stro-ske, ki predstavljajo znesek odgovarjajoč na stroš-ke ročnini za pol leta.

Promet z zavarovanimi pismi (izvzemši za-bojčke) z Rumunsko. Tržaško pošto ravnat-eljstvo javlja, da bo ta promet vzpostavljen 15. t. m.

Natečaj za delo. Mestni municipij javlja da bodo na javni dražbi oddana sledeča dela: a) 17/1 1923 ob 12. uri pokritje neke lope v ul. Regina Elena št. 65 b) 16/1 1923 ob 12. uri poprava zida, ki ob-daja vilo Satorio.

c) 13/1 1923 ob 12. uri zidanje 14 kript III. razreda na pokopališču pri Sv. Ani.

Interesenti zvejo za podrobnosti v IV. od-delku občinskega urada v ul. G. D'Annunzio št. 5 II. nad.

Mir ljudem na zemlji ali »Božični« večer za-vrzeno« (božično igro v 5 dejanjih), priredi danes popoldne ob 5. uri slov. Marijina družba v Rojanu v svojem domu (Vicolo delle Rose 13, I.)

»Naša kri«. Po znižanih cenah ponovi šent-jakobska »Citralica« danes, točno ob 5. popo-dne v dvorani DKD pri Sv. Jakobu to Finz-garjevo zgodovinsko dramo iz Napoleonovih časov. V njej srečujemo, kakor v znanih igrah »Rokovnjači« in »Legionarij« iste slike tiho-tapev in vojnih beguncev. Igra drži skoci vsa štirj akte občinstvo v napetosti in njena pri-vlačna sila traja do zadnjega dejanja. Pri pre-mieri je bila dvorana nabita do zadnjega ko-tička, kar priča o lepoti in privlačni sili te igre. Dana je sedaj vsakemu lepa prilika, da vidi, kako so živeli v teh kratkih naši pradedje v dobi Napoleonovih vojn.

Društvene vesti

Srednješolsko dr. »Zora« priredi danes izlet v Gaborivico. Šhajlišče ob 2 uri pri vrtu v Barkovici. Prijatelji društva dobrodošli. — Odbor.

»Zavarovalnica goveje živine« v Bazovici priredi svoj redni občni zbor danes v nedeljo, dne 7. t. m. pop. ob 4. uri v prostorih »Gosp. Kons. društva«, s sledečim dnevnim redom: 1) Pozdrav predsednika, 2) poročilo tajnika, 3) poročilo blagajnika, 4) slučajnosti.

Čajev večer pri Sv. Ivanu. V nedeljo 14. t. m. se vsrši pri Sv. Ivanu v Narodnem domu čajev večer s plesom. Začetek ob 8. uri zvečer, konec pa ob 1. uri jutraj. Čisti dobiček je na-menjen refekciji otr. vrta pri Sv. Ivanu.

Iz tržaškega življenja

Odmevi težke nesreče v stari prosti lukl. Včeraj ob prvih jutranjih urah je umrla v mestni bolnišnici delavka Marija Ferrucci, stara 30 let, stanujoča v ulici S. Giacomo in Monte St. 3, o kateri smo poročili v včeraj-nji številki našega lista, da je dobila težke poškodbe — na glavi, rokah in nogah — pri delu v skladišču št. 3 v stari prošli lukl.

Vinski duhovi. — Pijanost razbil pol žga-njarne. Pred včerajšnjo proti večeru je pri-lomastil v žganjarno »Burli« v ulic. Viale XX Settembre m. m. mož, ki je bil tako pijan, da je komaj stal na nogah. Toda kljub temu je bil še tako »žejen«, da si je moral na-rotiti večjo merico konjaka. Ko je to popil, je plačal račun ter odšel. Na pragu se je pa skesal ter se zopet vrnil. To pot pa si ni naročil pi-jace, temveč je začel zmerjati lastnico z naj-različnejšimi mastnimi priimki. Ko se je pa tega naveličal, je začel preobračati stolce i mize, nato je začel metati ob tla in v strop ko-zarce, polne steklenice in drugo tako posodo. Na vpijete lastnice in zvenket posode sta pri-hitela v lokal dva orožnika ter aretirala ne-spodobnega gosta. Nato sta ga peljala na poli-cijo. Tam se je identificiral za brezpo-snega Umberta Dusenicha, starega 28 let, brez stal-nega bivališča. Drugo jutro, ko je bil Dusevich že trezen, je izjavil, da se ne spominja, kar je storil. Ker je obljubil, da bo poravnal povzro-čeno škodo — okoli 700 lir, so ga izpustili.

Preprečena tatvina. Neki nočni čuvaj je na-šel včeraj po noči na pragu gostilne »Piava« v ulici dell'Annunziata zbirko volmilnega orodja. Drug nočni čuvaj je našel tam v bližini, na ulici še nekoliko volmilnega orodja.

Domneva se, da so hoteli tatviti vdrati v omenjeno gostilno ali pa v kako sosednjo trgo-vino, a so bili moteni.

Nočno čiščenje. V noči od petka na soboto je bilo aretiranih v raznih delih mesta petnajst takih oseb, ki so se posvetile potepuštju. Po-litacija se bo informirala, kakšna je njihova pre-ljacija. Če bo dobra, jih bodo spustili, oziroma ekspedirali v svoje kraje; če bo slaba, jih bodo pa obdržali v zaporu.

Vesti z Gorliškega

Iz Gorice. (Silvestrov večer. — Priredi-telj Tržačanov). Silvestrovo smo obhajali letos v Trgovskem domu na način, ki je močno spominjal na predvojne čase. Vde-ležba je bila sedaj obilna, ker je novo leto do-godelek, ki bi se težko izčrpal iz ko-ledarjev.

Do polnoči so se vrstili prizori za prizorom na odru; vsi precej srečno izbrani. Precej pogosto uporabljanje samokresa je spominjalo na čase, ki jih preživljamo. Menda je to orodje precej pripravno, da se da vsaki igri krepke konec.

Veliko priznanja zaslužita brata Kom-janc, ki se trudita, da bi kar najboljšo ustre-ga občinstvu Brez nju in brez gosp. A. K. bi stvar gotovo ne iztekla tako do-bro. Skrbelo se je ves čas za prijetno raz-malo zabavo, ki se je zelo družinski raz-vijala. Sledil je ples, če bi naši domači raz-

Pismo iz Jugoslavije

Ljubljana, dne 4. januarja 1923.

Jugoslavija živi danes v znamenju vo-lilnega boja. Pred Božicem je podal min. predsednik Nikola Pašić demisijo svojega radikalno-demokratskega kabineta (v ka-terem je sedel tudi en zastopnik slovenske »Samost. kmetijske stranke« in pa dva za-stopnika desničarskih bosanskih muslima-nov). Stari državnik je uvidel, da se mu vladna večina vsled vedno ostrajših na-sprotij med Pribečevićem in Davidovićem strujo v demokratskem klubu vedno bolj maje, za to ni čakal eventualnega poraza v zbornici, temveč je podal demisijo. Vladna kriza je bila z ozirom na poprej-šnje rešena zelo hitro in sicer tako, kakor je slutil vsak poznavalec političnega polo-žaja že dolgo, namreč z nastopom čisto ra-dikalnega volivnega kabineta. Ker je bila delazmožnost dosedanjega parlamenta od tedna do tedna manjša, zlasti, odkar je zagrebški kongres poostil krizo de-mokratskega kluba, in je uvidel Radč brez-plodnost svoje abstinenčne politike, je po-stal apel na narod neobhodno potreben. Nova radikalna vlada je vedela, da mora v parlamentu računati komaj na tretjino glasov, zato je sledil nastop nove vlade neposredno tudi razpust skupščine in raz-pis novih volitev za dne 18. marca.

In volilni boj se je faktično že pričel. Si-cer se bje v obeh dosedanjih volilnih strankah (demokratski in radikalni) še hud boj za vsebino oficijelne »volilne« manifeste, toda volilni aparat vseh strank je že na delu. Vse kaže, da bo glavno, morda celo edino geslo predstoječih volitev vprašanje revizije sedanje centralistične vidovdanske ustave. To čutita tudi obe omenjeni volilni stranki, zato se bje sedaj v obeh hud boj za vsebino manifesta, ki bo moral zvezati glede tega vprašanja svoje etališče, enotnega naziranja pa ni v nobeni. Doslej sta stali oficijelno obe stranki strogo na stališču ustave, saj je bila ta njihovo delo, toda med radikalci jo je vehe-mentno pobijal bivši min. predsednik Sto-ijan M. Protč, ki je imel precej simpatizan-tov v radikalnem klubu in mnogo semi-ljenikov med radikalnimi volilci, pri de-mokratih se pa nagiba na revizionistično etališče sam predsednik stranke in bivši min. predsednik Ljuba Davidović. Kakor pa stoji danes prilike, bodo tozadevne točke obeh manifestov sližirane naj-brže zelo previdno, tako da bodo zadovo-ljivi obe strani, na znotraj se bo pa dosegel kompromis in bodo stali na kandidatih listah pristajali obeh struj.

Tudi dosedanja opozicija glede revizije ustave ni enotnega naziranja. Odločno na

revizionističnem stališču stoji »Slov. ljud-ska stranka«, Spahovi bosenski muslimani in seveda Radčevi hrvatski blok, dočim se nagibljejo socialni demokratje na proti-revizionistično stran; zemljoradniki, ki so gotovo zelo nevarni konkurenti radikalov po srbskih pokrajinah, pa glede revizije niso enotnega naziranja.

Kaj bo z revizijo je težko prorokovati, ker je odvisna popolnoma od — rezultata volitev. Če bodo mogli sestaviti po volit-vah radikalci trdno delovno vlado s proti-revizionističnimi strankami, bo ostalo se-veda pri vidovdanski ustavi in na kako re-vizijo potem v doglednem času se ni mi-sliti, če pa doživijo ustavoverne stranke poraz, potem bodo obrnili tudi radikalci plašč po vetru in privolijo v primerno ko-rekturo ustave, kajti na kako vlado brez radikalcev v Jugoslaviji še dolgo, dolgo ni misliti. Dosedanje opozicijske stranke stavijo na volitve mnogo upanja.

V Sloveniji je najvažnejši politični dogo-dek zadnjih tednov povratek dr. Sušter-šiča iz emigracije in pa energični poiz-kuš raztegniti radikalno stranko tudi na Slovenijo. Prihod dr. I. Sušteršiča se je pričakoval že od pomladi dalje in je vzbujal v vrstah SLS precej vznemirjenja, ker je bilo znano, da stoji za njim precejšnji del starejše kranjske duhovščine, ki je hodila nekoč pod dr. Sušteršičovo zastavo od zmage do zmage. Za lansko Veliko noč je pa izdal dr. Sušteršič znano brošuro, v ka-terih ni obsojal le svojih nekdanjih najgilej-njih sodelavcev, temveč predvsem — sebe, saj je znano, da je bil on pred vojno do malega absoluten gospodar v SLS. Težko je presoditi ali ima sedaj kaj iz-gleda na kak uspeh. Dvomljivo je celo, če si bo mogel izvojevati mandat vsaj zase. Takoj po svojem povratku je začel iskati stike s »Samost. kmetijsko stranko« in pozneje z radikalno (v preteklih dneh se je mudil v Belgradu in počel tam razne vo-dilne radikalne politike), a vse stranke čutijo, da bi jih dr. Sušteršičeva »pomoč« znala le kompromitirati.

Svojo stranko poizkušajo radikalci raz-širiti na Slovenijo že delj časa. Glavni njih-ov emisar je sedanjí minister dr. N. Zupa-nič, rodom Belokranjec, v Radgoni pa iz-da-ja dr. L. Lenard radikalni list »Samost-upravo« in v Kočevju dr. J. Sajovic tehnik »Radikal«. Vsi ti poizkusi pa niso rodili doslej še nobenih uspehov, zato so se vrgli tem pridneje na delo sedaj neposredno pred volitvami, toda veliko vprašanje je, ali bodo ti poizkusi uspeli, kajti stranke morajo vztrajati vedno iz naroda samega, če se hočejo v njem zasidrati.

Zanimiv političen dogodek v Sloveniji je tudi ustavitev narodno-socialističnega dnevnika »Jugoslavija«. List se je v rokah

tje zaigrali, bi bilo bolje že zato, ker bi bili uslužnejši.

Dovolite, da ob tej priliki še enkrat omenim tržaške igralce, ki so gostovali pri nas 23. decembra lani.

«Maska Satana» je igra, ki zahteva velike spretnosti na odru, ker zamore biti samo dobra ali za nič. Tržačani so, kakor že podčrtano, igrali izborni.

Glavni vloga imata režiser in nova kandidatinja za oder. Režiserja so opisali igralci kot človeka, ki ni človek, to se pravi nič drugega kot živa krinka, ki se pojavlja na vse načine in ocatne vedno le krinka. Režiser je vstopil in pri malem prizorčku dokazal resnico vpliva svoje krinke. Vstopi kandidatinja. On ji odsvetuje gledišče, ona vztraja. Ona pravi, da obstaja iz tisoč različnih Jaz-ov. Igra. Režiser posluša. Družestvo se giblje na odru, govori sladko, občinstvo, cel svet bi objela. Hipoma spremeni vlogo, vidi varanega mladenčca, ki se hoče masčevati nad njo. V grozi se umika, pade na tla in drhti v silnem plaču. Zopet vstane. Čisto nova vloga: — zaljubljena; bliža se neobčutljivemu režiserju, burno in strastno mu razkrije ljubezen. Režiser, mrzel človek plane po koncu, ne more se ustavljati notranji sili, ves je ocmamljen od njene ljubezni. Tedaj se ona zakrčota. «Bedak, saj sem vendar samo igrala!» Učinek te prevare na režiserja je nepopisen. Pograbi samokres, sproži na goljufivo žensko, ki pade mrtva. Le trenutek se zaveda svojega čina: «Človeka sem ubila!» Ta pregrezna zavest tako močno in hitro učinkuje na njegovo možgane, da pade v delirij, blazni zmiraj huje stopnjevalno. Ključ državnega pravdnika, pozivlja častnike naj pristopijo in opišejo ta hudobni zločin. Blaznost je čim dalje hujša. Že ne ve več, da je tista ženska njegova žrtev, vidi pred seboj samo še grozno pošast, ki leži tam, malašč, nepremična in noče nikamor.

Vrže se na stolicu, mraz mu je, duši ga. Sočutje vzbuja nesrečnež. Tedaj vstane ona, preplašena. «Kaj vendar uganjate režiser, saj sem samo igrala — — —!» On blazni dalje, ne sliši nič več.

Osobe gledališča opazuje v grozi nesrečneža.

Ona moleduje, naj se pomiri in sprevidi, da jo ni zares umoril. S spretno gesto se dvigne režiser. «Gospodična, saj sem samo igral, angažirana ste v mojem gledališču!» To sem povedal zato, da še enkrat izrečem zasluženo priznanje igralcem iz Trsta.

Vesti iz Istre

Iz Koperščine. Pretečeno nedeljo sem bil po nekem opravku v Kopru in videl kaj čuden in žalosten prizor. Pred množico v fašistovski opremi opravljenih godcev je korakala mladenka, noseč pred seboj tablo, na kateri je bilo čitati, da so to godci iz Pobege in Čežarjev, ki so prišli pozdravljati «fratelle» in jim častiti k novemu letu in sveda berati po Kopru. Svirajoč so hodili po ulicah in trgih, a njih «capo» pa je prosil po prodajalnicah, kavarinah in gostilnicah.

Tem žalostnejše jih je bilo gledati, ker niso to bili morda le razposajeni mladeniči, ampak večina jih je bila starejših ljudi. Rečeži so res igrali eromno in prežalostno vlogo. Slišati je bilo za njimi vzklrike: «Questi sono fascisti sciavi da Pobege!»

A ni dovolj, da delajo tako sramoto svoji vasi. Bili so tudi v Čežarjih in tamkaj zbrali nekatere ter ustanovili «Čežarski fašistovski odesk» (Gruppo fascista di Cesari). Stari možje in žene iz Čežarjev so o priliki shoda, ki se je vršil pred kakim mesecem trepetali strahu in jokali žalosti. Na Božič popoldne so šli tudi v Bertoko, a tu jim ni uspelo, Bertotani, — vsa čast njim — se jim niso vdali! Imenovali so pač predsednika v osebi nekega nepremišljenca in nerazodnega, ki pa nima komu predsedovati. Upam, da bodo i naši izpoznali, da so na krivni poti in sledili zgledu Bertotarov!

Tako je mladi mož končal svoje žalostno pripovedovanje.

Možje iz Pobege in Čežarjev, postavite se in ne pustite, da Vam koristolovci jemljejo dobro ime! Veakteri, ki ima še kaj čuta poštenosti v sebi, naj vpliva na svojega sorodnika ali prijatelja, ki je vsled svoje nepremišljenosti zabredel ne ved, da kopije s tem jamo svojemu narodu in s tem tudi sam sebi.

Književnost in umetnost

Obče koristna knjiga. V vsakem kraju, v vsaki občini je veliko jetičnih, ki ne vejo, kako se ravnati, ki spravljajo zdrave v nevarnost. Če izidejo knjige o jetiki, bilo bi v interesu ljudskega zdravlja, da pridejo tudi tja, kjer za morejore koristiti. Učitelji, duhovniki naj gredo jetičnim na roko, da vedo, kako se ravnati, da jih na knjigo opozorijo. Knjiga o jetiki je obče koristna knjiga, imeti jo mora vsaka knjižnica, vsaka šola, župniška knjižnica, vsako izobraževalno društvo na deželi vsaj 1 iztis. Ker je jetika najbolj razširjena ljudska bolezen, mora poznati vsa, ki se hoče priležati med olikane kroge, kakor uradniki, duhovniki, učitelji, trgovci, vsaj glavne podatke o jetiki. Izšla je ravnokar II. izdaja dr. Pečnikovih knjige: Dr. Pečnik, Jetika, II. izdaja, 162 strani, 14 dinarjev, Celje 1923., založila knjigarna Goričar & Leskovšek. I. izdaja od leta 1921., 48 strani, se je razprodalo v 1½ leta več tisoč iztisov. II. izdaja, 162 strani, je za poduk med ljudstvom o najbolj razširjeni, zavratni, jako težko ozdravljivi bolezni posebno pripravana. Knjiga iz peresa slovenskega specialista za pljučne bolezni je izšla tudi v nemškem jeziku in se prodaja v Nemčiji in v Švici. Srbo-hrvatski prevod je v pripravi. Knjiga kakor ta, ki hoče vzbujati jetičnega, da postane samostojen, da si zna sam pomagati, tudi v italijanskem jeziku ne eksistira nobena. Želeli bi bilo, da se najde knjižarna, ki bi priredila italijanski prevod iz slovensčine ter ga izdala. Knjiga bi se razširila kakor v Nemčiji in v Švici tudi v Italiji.

Fr. Mičič: Zgodbe kraljeviča Marka. — V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. Strani 100. Cena vezani knjigi Din. 15, po pošti Din. 150 vet.

V slovenski mladinski književnosti ni knjig, ki bi bile tako priljubljene, kot so Talovaj Mataj ali Pravičice, ki jih je spisal Mičič. Sedaj nam je vnevil obogatit našo mladinsko literaturo z Zgodbami kraljeviča Marka, v ka-

terih nam le z njemu lastno žegavostjo in živahnostjo podaja 19 pripovedk o Kraljeviču Marku. Knjigo je okrasil S. Santel. — Priporočamo jo prav tople, zlasti sedaj za božič.

Gospodarstvo

PROBLEMI TRŽASKE TRGOVINE.

Številke, ki jih izkazuje tržaška trgovina, nam pričajo, da je v prošlem letu kriza v tržaškem gospodarstvu trajala naprej. Kot dober znak se more smatrati edino okolnost, da je pripisati slab utis, ki nam ga nudi pregled leta 1922, v prvi vrsti slabemu razvoju prvih mesecev leta 1922, med tem ko kažejo zadnji meseci znatnoboljšanje. Bliznja bodočnost bo pokazala, je-li toboljšanje trajno. Najvažnejši predpogoji za uspevanje Trsta je vzdrževanje obstoječih paroplovnih prog. Koncesije, ki jih hoče, kolikor je do sedaj znano, dati italijanska vlada, namreč državnim prispevek na mesto stalne subvencije, najbrž ne bodo zadostovale, da bi se vzdržala proga z Jutrovno; država bo najbrže morala seči globoke v žep, če noče, da pride v nevarnost zgodovinski položaj Luke. Benetke so izrazile v tem pogledu svojo solidarnost s Trstom in to dejstvo opravičuje nado, da bi komeneči vlada pristala na sporazum, ki bi utegnil zadovoljiti vse stranke.

S tega stališča je treba tudi promatrati italijansko - češoslovaško konferenco, ki se je vršila nedavno v Trstu. Le če se posreči vzdržati tržaški paroplovni promet v dosedanjih meri, bo ta dogovor koristil tržaški transitni trgovini. Če to predpostavljamo, tedaj moramo reči, da so se z omenjenim dogovorom brezdomno dosegli veliki uspehi v prilog Trsta, kateri pa zadevajo v glavnem izvozno trgovino, med tem ko za sedaj ni pričakovati, da bi se uvozna trgovina kmalu dvignila. Posebno se bo najbrže oječala češka izvozna trgovina s sladkorjem preko Trsta. Po čeških statistikah je bilo izpeljano v prvih 11 mesecih 1922 preko Trsta celokupno 670.805 stotov blaga, med tem ko je uvoz znašal 332.747 stotov. Med izvoznim blagom zavzema prvo mesto sladkor z 220.889 stoti. Ta izvoz se da vsekakor dvigniti. Stari obošaji s češko industrijso so se deloma izpostavili posebno v Grčiji. Glede sladkorja je pa dogovorjeno, da se imajo tarife postavljene na čeških železnih urediti tako, da prevoz iz čeških postelj v Trst ne bo dražji nego v Hamburg.

Ustanovljena je bila demarkacijska črta, ki gre skozi Češko; iz krajev nad to črto se imajo tarife znižati za 65% napram obstoječim tarifam, a pod to črto za 55%. Te tarifarne ugodnosti v korist tržaški transitni trgovini so velike, ne dosežajo pa onih iz predvojnega dobe. Važno za tržaško sladkorno trgovino je tudi, da je dovoljeno češkemu sladkorju štirimesečno prosto ležanje v tržaških javnih skladiščih. Izredno visoke pristojbine tržašk. javnih skladišč ki daleč presegaajo one severnih nemških luk, so bile do sedaj ena glavnih ovir za razmah tržaške trgovine. Če bi se tržne cene v Trstu z reduciranjem pristojbin javnih skladišč znižale, bi to bilo za tržaško trgovino največjega pomena. To izhaja že iz tega, da se je v zadnjem času trgovina s sladkorjem kljub še obstoječim visokim pristojbinam javnih skladišč znatno dvignila. Še pred nekoliko meseci se je v Trstu vsled visokega stanja češke valute trgovalo le s kolonijalnimi sladkorjem, a sedaj se je položaj popolnoma spremenil in v zadnjih tednih so bile sklenjene večje kupčije za češki sladkor, kateri stoji danes že pod pariteto javanskega sladkorja. Tudi češka industrija s steklom pričakuje novega življenja na podlagi omenjenega dogovora. Kriza v češki industriji s steklom in porcelanom je dosegla v preteklem mesecu svoj višek. Tvorničarji se bavijo sedaj z mislijo, da zopet vzpostavijo obrate v prihodnjih mesecih, tudi če se ima to zgoditi začetkom v skrtini meri. Ni še znano, kakšne izjemne tarife bodo dovolile češke železnice industriji stekla in porcelana. Če bo znižanje tarif dovoljno, tedaj si namerava omenjena češka industrija izbrati Trst za oporišče ne samo za trgovino v Jutrovo in bližnji vzhod ampak tudi v Španjo in južno Francijo. Važno bo pri tem seveda tudi vprašanje koncesij, katere bodo dovolile tržaške paroplovne družbe. Dejstvo, da prevladuje uvoz nad izvozom in okolnost, ki je s tem v zvezi, namreč, da jemljejo ladje, ki prinašajo blago iz bližnjega in daljnega vzhoda, le malenkostne količine blaga na povratku, opravičuje pričakovanje, da bodo dovoljena znatna znižanja prevoznih cen. Za trgovino s kavo ne bodo imeli najbrže velikega pomena italijansko-češki trgovinski dogovori radi tega, ker so nemške paroplovne družbe mnogo ceneje v prometu z Brazilijo nego tržaške.

Kriza italijanskih ladjedelnice se vedno bolj poudružuje. Ob začetku lanskega leta je bilo v tej stroki v Trstu zaposlenih 5.756 delavcev, a ob koncu leta samo še 1.855. Tržaške ladjedelnice so izvršile vse naročbe, katere so imele novih naročb ni. Tržaški «Cantiere Navale» je v zadnjih dneh oddal zadnjo ladjo, katero je imel naročeno, a ladjedelnici S. Marco in S. Rocco stoji do konca časa brez naročil. Ladjedelnice so poskušale prilagoditi se drugemu proizvajanju, kar pa se jim je vsled njihovih posebnih strojev le deloma posrečilo. Cantiere Navale n. pr. izdeluje sedaj električne motorje, bavi se s popraviljem vagonov in se bo najbrže udeležil v izdelovanje vagonov. Tvornica za stroje pri Sv. Andreju se namerava posvetiti izdelovanju Dieslovih motorjev. Italijanska vlada se za sedaj drži stališča, da ne nadaljuje s subvencioniranjem tržaške ladjedelniške industrije, po zadnjih sporocilih pa je bolje izja-

vila, da je pripravljena prispevati z nekoliko stotinkami za vsak kilogram izdelanega blaga. Proučuje se tudi vprašanje, da bi se dovolil carine prost uvoz materiala potrebnega za gradnjo ladij. Tudi pred vojno so tržaške ladjedelnice uživale glede tega materiala carine prost uvoz.

Tržaški industrijski krogi pa so mnenja, da bi zamogla vzdržati tržaško ladjedelno industrijo le izdatna državna subvencija poleg carine prostega uvoza potrebnega materiala.

DAROVİ

Ker je župan s Fedrigovca dobil prasiča na Silvestrov večer pri Sv. Ivanu, daruje 5 lir za podružnico Solik. dr. pri Sv. Ivanu.

Ker je Vladica Kariževa dvigala številke pri tomboli na Silvestrov večer pri Sv. Ivanu, daruje 5 lir za isto podružnico.

Gosp. Anton Kralj daruje 10 lir za podr. S. dr. pri Sv. Ivanu.

Gospa Justina Danec 5 lir za podr. S. dr. dr. pri Sv. Ivanu in Anton Jaklič 4 lire.

Na Silvestrov večer pri Sv. Ivanu so preplačali vstopnino sledeči: Ivan Štuka 7 lir, Josip Straža 5 lir, Ludvik M. 2 lir, gđ. Mahnič 9 lir. (Denar hrani blagajničarka.) Bog plati vsem!

— Za lenjensko podružnico «Solskega društva» so darovali: g. Marija 5L, g. Brezovec, ker ni držal besede in ni šel v Bazovico 5 L, od računa vesele družbe pri Ferlugu ostalo L 2.60. Srčna hvala vsem darovalcem!

Mali oglasi

SEMENSKO detaljo Lucerna (nemška) čista, več kvintalov, prodaja po L 9.— kg. Rudolf Tavčar Ivanjigrad 13 p. Komen. 2300

GNOJ, star, se odda brezplačno. Via Piccardi 12. 23

HISA v Črnomvruhu, pri cesti, z gostilno in vrtom, se prodaja radi družinskih razmer. Pojasnila daje Ivan Vrč, Črnomvrh. 24

HISA skoraj nova, s šestimi prostori, 3 kletni hlevom za dve kravi, 1200 m² zemljišča, se takoj prodaja. V hiši je voda. HISA je oddaljena tri minute od postaje, 1 minuto od dveh parnih žag. Pojasnila daje Anton Povh, Sv. Peter na Krasu 74. 25

TRGOVSKI POMOČNIK (ali prodajalka) za trgovino na drobno, vešč slovenskega jezika v govoru in pisavi (zmožni italijanščine imajo prednost) se sprejme pod ugodnimi pogoji. Hrana in stanovanje v hiši. Reflektira se na počitno in trezno moč. Trgovina z mešanin blagom Franc Kav. Goli, Idrija. 26

POSESTVO z malim stanovanjem se da v najem radi smrti. Stara cesta 860, Rakincev 27

SOBO, veliko, z ognjiščem zamenjam s stanovanjem v veži, ali prodam pohištvo. Mazzini 41/III, vrata 14 28

URADNIK zmožen slovenščine in po možnosti strojeplisa se išče za tri popoldanske ure. Ponudbe na upravo pod «Uradnik». 29

TRTE cepljene, vsake vrste, prodaja trtnica Pipan, Preserje, Komen. Zahtevajte cenik. 2232

APNO živo se dobiva po konkurenčnih cenah vedno pri J. Wild v Nabrežini. 2261

PAINEPELLER in Remnazan, izkušeni sredstvi proti trganju in bolečinam po udih, plečih, križu, se dobijo v lekarni v Il. Bištrici 78/5

NOVE POSTELJE, omare s štirimi predali, schiffoniers L 220.— nočne omare L 50.— vzmeti, zimmice iz volne 140.— polvolne 70.— Via Fonderia 3. 5

OSLOVSKI KASELJ se zdravi z zdravilom lekarnar Brelich v Sežani. 16

HISA s štirimi prostori, z vrtom in hlevom, se prodaja. Rojan, Molini 750 20

TRTE Terre promise, do 1 m dolgi grozdi, ter druge, za namizno grozdje in za vino, prodaja Josip Štrekelj Komen. 2259

HISA s hlevom in lepim vrtom za zelenjavo (640 sez.) se prodaja v Rocolu v dolini po ugodni ceni. Poizvedbe Via Imbriani (prej V. S. Giovanni) števil. 6/1 desno 21

POZOR pevstva in glasbena društva! Na prodaj imamo več klavirjev, harmonijev, gosli, citer, starih in novih. Pogoji ugodni. Ivan Kacin, via Carlo Favetti 6 Gorica. 2114

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz — izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnega i. t. d. papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 79

RADI PREMENCE obrata prodam slovečo žago na šest klinj, žago za furmir, tračno žago, cirkularke, stroje skobelničke, strojnice, vrtnalnice, mizarne klopi, kolarsko orodje itd. Nussbaum, Ajdovščina 53

GLASOVIRJE, harmonije in orgle popravljajo in uglašuje Andrej Pečar, Trst, Via Molino a vento št. 5/III 17

S potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša ljuba

Terezija Tomasič roj. Šiško

v dobi 64. let, včeraj zjutraj, po dolgi in mučni bolezni preminula. Pogreb drage pokojnice se bo vršil v nedeljo, 7. t. m. predpoldne. IL. BISTRICA, 6. januarja, 1923.

Josip, soprog.

(7)

Dr. Josip, Viktor, sinova. Pepina por. Smole, Mici, Vika, hčere. Karel, Štefan, brata. Mici in Vida, sinahi. Lojze Smole, Edvard Bobner (odsoten) zeta, vnuki in ostali sorodniki.

Opozorjamo cenjene odjemalce, da bodo razne partije blaga, razstavljenega za

IZREDNO PRODAJO

ob priliki sestavljanja

INVENTARJA

KMALU POŠLE

ÖHLER

Corso V. E. III. 16

Tel. 10-08

Corso V. E. III. 16

Tel. 24-24

PODLISTEK

OLD SLEWTH:

Tajinstveni kovčeg

Kriminalen roman iz ameriškega življenja.

Poslavljen Slavomir Josipovič.

Drugo poglavje.

Priljubljeni možster je bil namignil na skrivnostni poln samotar, ki se je bil dogodil v mestu C. cvetočem ob Hudsonu ležečem kraju. Tam je več let živel zagonečen človek, kateri se je popolnoma izogibal vsakemu obsevanju z drugimi ljudmi. Imel je majhno, prijazno hišico, katere je bila v dvajsetih letih, odkar je v njej stanoval, jako zanemarljiva in je skoraj že začela razpadati.

Neki pravni zastopnik, kateri je živel v mestu, je bil edini človek, ki je od časa do časa obiskoval starega moža. Ta je bil tako čuden, da je pri nakupovanjih le kazal predmete, katere je hotel kupiti in jih potem plačal, ne da bi bil pri tem kdaj komu spregovoril le besedo. To je tako trajalo dvajset let, ko so nekoga dne opazili, da je starega moža posetila

neka mlada dama, katere je ostala pri njem nekoliko dni, potem pa zopet mahom izginila. Videti je bilo, da ima samotar dovolj denarja, zakaj skopalil ni, da, celo privoščal si je in pri tem vedno plačeval z gotovim novcem, kar je nakupil.

Nekoga dne pa je stari mož nenadoma zmanjkal. Dva dneva sta pretekla a njega ni bilo ne po kruh, ne po mleko in tudi ne po meso. In ko ga še tretji dan ni bilo na spregled, so to naznanili županu.

Ta poslednji je obvestil policijo in spremljan od žandarmov in mnogih meščanov, podal se je v hišo tajinstvenega starca.

Vrata so bila odklenjena; župan je potrkal in ko ni bilo nikakega odgovora, so vstopili. V prvem nadstropju niso našli nikake sledi o stanovalcu. Šli so v drugo nadstropje in preiskovali ravno noko sobo, ko so nenadno zaslišali glasen krik na hodniku. Tam je bil deček, ki se je tresel od strahu in bil blede, kot smrt.

Ta je bil prišel v hišo z uradniki in ko so ti preiskovali eno sobo, je bil en stopil v noko drugo. Tam je zagledal nekaj tako groznega, da je od strahu zaklical.

«Kaj ti je vendar?» ga je vprašal župan.

«Tam notri leži!» —

Oročnik je odprl vrata in pokazala se jim je grozna slika. Na tleh je ležal mrtvec. Iz ki-

roko zevajoče rane na grlu je bila že odtekla vsa kri.

Uvedli so preiskavo in ko so pregledovali mrliča, je dospel iz New Yorka mož, kateri je bil baje načelnik urada pri pravnem zastopniku starega moža. On je takoj izjavil svoje mnenje, da gre tu za samomor; nadaljna, poročna preiskava je dognala in ugotovila slično izjavo. Nekateri drugi, — med temi neki zdravnik iz mesta, — so pa pri vsem tem trdili, da je bil tu izvršen umor.

Župana so nastavili za upravitelja zapuščine in takoj so začeli iskati oporoko, katere pa niso našli. Toda mož iz New Yorka, ki je trdil, da je načelnik urada pravnega zastopnika pokojnikovega, je odkrito izjavil, da oporoka je in da se mora najti, zakaj on sam je bil navzoč pri njeni sestavi in njenem podpisu. V hiši nahajajoči se predmeti niso bili dosti vredni in tudi kupno pismo hiše ni bilo narojeno na ime pokojnikovega nego na nekoga drugega. Kdo je bil ta, ni vedel nikdo navzočih.

Detektiv je vedel za vse to. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je moral mrtvec že štiri dni ležati. V tem se je vjemal čas smrti z ono močjo, v kateri je bil naš junak naletel na skrivnostno damo s krvavim madežem na pajčolanu v vakuu pri C.

Ko mu je bil zdaj niti najmanjši moster nevede

zopet obudil spomin na oni dogodek, je Manfred sklenil, da posveti ves svoj čas razkritju te skrivnosti. Prepričan je bil, da je omenjeni kovčeg last zagonečne dame in mora ga na vsak način dobiti v roke.

Kmalu si je izmislil in priredil tudi primeren načrt. Pravno se je, da ni imel nikake pravice do kovčega in tudi se ni mogel polastiti prtljage na zakonit način. Zato je sklenil, zaupajoč svoji spretnosti, se poslužiti v ta namen zvijske.

Čez nekaj časa je prišla nenadoma v priljubljeni vlak neka dama in pokazala oddajno potrdilo. Priljubljeni možster je šel, da prinese shranjene predmete ter se je pri tem v svoja največja začudenja prepričal, da sedaj resnično zahtevajo mali tajinstveni kovčeg in da je neka našta dama, ki ga hoče imeti.

«Od kod imate to potrdilo?» je vprašal razburjen.

«To vas vendar nič ne briga», ga je zavrnila dama. «Vi pri tem nimate ničesar drugega opraviti, kot da mi izročite kovčeg». Priljubljeni možster je vedel to prav dobro pa vendar bi bil silno rad kaj izvedel o lastnici kovčega.

«Kovčeg je že štirinajst dni tu», je nadaljeval, «in kako morem jaz vedeti, da je potrdilo resnično vaše».

(Dolge)

Gradišćanski Hrvat

Na Dunaju, 27. dec.

Na Dunaju je izšla za božićne praznike prva številka tednika «Hrvatske Novine» — «Glasnik gradišćanskih Hrvatov»; na glavi nosi geslo «Sloga je moč». Izlazi v češki Lidové knižotiskarni V. Margarethenplatz 7, in stane za Jugoslavijo 60 D. Urednik je nadopoln gradišćanski odvjetnik koncipijent dr. Lovro Karali. List je pisan v tamošnjem hrvatskem domačem narečju, ki se je ohranilo in razvijalo neodvisno in brez katerega vpliva našega hrvatskega jezika. O tem nekoliko več pozneje.

V svoje veliko sramoto moramo priznati, da smo doslej ugodno malo vedeli o gradišćanskih (Burgenland) Hrvatih. Navadno smo mislili, da je tam preko nekoliko izgubljenih hrvatskih hmeljbin, o katerih ni dosti vredno govoriti. Narodna smrt jim je usojena in zaman vsak poskus, da bi bi mogli za nje kaj storiti. Vedeli smo, da jih na Dunaju imenujejo «Krobaten» ali «Weisse Krobaten», da nosijo Hrvatice celo na dunajski trg deželne pridelke, drugače pa da so jih Madžari malone že popolnoma potujčili.

In vendar smo živeli v tem pogledu vsi v veliki zmoti. Gradišćanski Hrvat se je tekom stoletij že veliko pomadžarilo in pomestilo, a jih je vendar ostalo še toliko, da zaslužijo vsa naša pozornost in pomoč v njihovem resnem in živem boju za svoj narodni obstanek in kulturni napredek.

Kdo so ti Hrvatje, koliko jih je, kje vse stanejo, kakšno je njihovo sedanje narodnostno in kulturno stanje?

Gradišćanski Hrvat je našel njihov pisatelj in politik, župnik Martin Mersič v bivših «iših Novinah» (izhajale so v Györu in so bile za pripadajočih treh kraljev k Ogrski), da jih je 71961. Žive pa v 79 selih, ki so raztresene liki oaze v nemškem ali madžarskem morju od Donave skoro do Jadranskega mora in od Bratislave do Sv. Gotharda, in tvorijo v resnici zelo pomemben koridor med Čehoslovako in našo državo. Načrt s tistim koridorom je bil torej že s tega stališča zelo pameten in imel je precej opore v teh hrvatskih oazah.

Te vasi — njih število je 79 — so večinoma vseokoli hrvatske, imajo svojo hrvatsko šolo (tudi večrazredno) in svojega domačega duhovnika. Šola in cerkev gresta roka v roki složno in torej uspešno v delovanju za ohranitev naroda. Naj naštetim vsaj nekaj večjih kraljev, počeni par ur od Bratislave; prvo število je število prebivalcev po zadnjem madžarskem štetju, v oklepajih število Hrvatov, ki so se sami prijavili in so uradno izkazani:

Kittsee — Geca 3123 (1800), Baumern — Belo selo 1054 (658), Guttenhof 972 (639), Wolkenprodersdorf — Lujica 589 (300), Neudorf — Pandorf 2782 (2017), Hornstein — Vorštan 2589 (2163), Müldenorf — 1063 (17), Stinkenbrunn — Stikapron 1399 (1095), Traversdorf — Traštof 1340 (1215), Osip — Uzlop 2288 (1135), Zilligall — Cilibroff 972 (639), Wolkenprodersdorf — Prodershof 1761 (1525), Siegenhof — Cindorf 1938 (1652), Simfens — Cikles 1492 (704), Autau — Otava 908 (558), Klingenberg — Klimpah 1258 (1207), Drasburg — Razporak 1232 (916), Baumgarten — Pajngart 937 (830), Kakersdorf — Kalisthof 1119 (846), Weingraben — Bajngrob 570 (514), Grosswarendorf — Veliki Borešhof 1549 (1476) — Mali B. (1173 (1160), Nikitsch — Fieles 1899 (1621), Minihof — Menovo 1051 (1019) itd.

Ta števila so zelo razveseljena in kažejo, da so v resnici še večja nego na uradnem madžarskem papirju. Kažejo tudi, da se tu da plovito delati s takim ljudstvom, ki se je znalo doslej tako častno obraniti. Potužilo se je v 450 letih okoli 20 vasi popolnoma. Za Marije Terezije so se meje med Avstrijo in Ogrsko nekoliko spremenile, da je prišlo nekaj hrvatskih vasi pod Avstrijo. Danes so ostanki Hrvatov še v vaseh Au, Mannersdorf in Berg.

Nadškof v Steinamangeru so menda sistematično vsiljevali čisto hrvatskim selom nemške duhovnike; kjer se jim je to posrečilo so se Hrvatje v 50 letih pomestili. Zato so se Hrvatje za madžarskega gospodstva pomestili in zato je večina Hrvatov bolj za Madžarsko nego za Avstrijo, ker menijo, da Madžari nimajo toliko asimilacijske privlačnosti, kolikor je imajo Nemci.

Šola je obšćinska; ljudstvo si samo izbira učitelje in določa učni jezik. Ali ni skoro čudež božji, da je to ljudstvo popolnoma ločeno od ostalih Jugoslovenov, torej samo iz svojega nagona povsod zahtevalo hrvatski pouk? Danes imam v svojih zapisih ugotovljenih 35 učiteljskih šol, med temi več večrazrednic s 75 učitelji in učiteljicami. Pravijo pa, da je vseh čez 100. Ti imajo svojo posebno sekcijo društva «Burgenländer Lehrerbund» in se povečini dobro zavedajo, kaj je njihova naloga. Par zgledov:

Več učiteljev je izdalo l. 1920. v Šopronju učno knjigo: «Početnica in prva štanka (Citanka)». Predgovor tej zanimivi knjigi je naravnost ginitiv in pomemben: Pravi, da smo v preteklem stoletju izgubili 20 sel, da hočejo tudi druga odpasti od Hrvatske in obzljajo, da ni prave slege v obrambo. Končno pravijo doslovno:

«Hrvatsko serdce nam se plače, kad naš mili narod, ki je toliko lipih jacak (popovk), knjig i piscev imel, pred našima očima umirat gledamo i grob naš se odpirat vidimo. Neg kratko vrime nas odčljava od onoga hipca, ki če naše polpetstoletno (450) hrvatstvo na veke pozerknut... A mi vračitelji (zdravniki) prez tanaca (brez zdravlja) stojimo okolo stetje umirajućega našega naroda i nimamo drugoga medicina, nego dve poskidne riči: «Brate sestra: Neke (nikar) umriti! Nauči se i nemški i ugarski, ali tvoj materinski jezik neka nigdar zabiti!»

Med berili «Prve Citanke» pa je pesmica: «Moj otac i mati, oni su Hrvati; i ja hipac vsaki ču Hrvat ostati. Hrvati sam se rodil. Hrvati ime dobil, Hrvati ću biti, Hrvati ću umriti!»

Kdaj smo imeli tako vročih besed v naših Citankah? Ali ni čudno, da je toliko ljubezni do svojega od vseh pozabijenega naroda pri ljudih, ki so drugače malo vedeli o naših Hrvatih in njihovem narodnem pokretu?

Iz srede učiteljskega se izbire 28. t. m. v Sauerbrunn (Kisla voda, sedež grad. vlade) Komisija, ki ima sestaviti «Tretjo Citanko». Sodelovanje hrvatskega jezikoslovca bi bilo zelo koristno. (Grad. Hrvatje so povelički kavlci, pa tudi je-kavci so med njimi, celo kavlcevec je nekaj. Njihov jezik je bolj nekaka slovensčina, pomešana s nekaterimi hrvatskimi posebnostmi, da se vidi, — da je to res del tistega ljudstva, ki se pri nas prištevja Hr-

vatom. Dosedanje slovnica, ki jo je za silo spisal pesnik Mikoradić, je zelo pomembna in ni povsod dobro poškodna. N. pr. tisti sklon (družinski) na — ih, n. pr. e konjih, klobukih. Veliko se da spraviti v sklad z današnje književno hrvatskino!

Zdaj se snujejo po Središču pevska društva. V Velikem Boristofu ima 60 članov (kotrigov pravijo oni, član sem dodal jaz; za nekaj mesecev bodo člani na prvem mestu, a kotrigi v oklepaj, kasneje kotrigi popolnoma odpadajo!) — Za Požič imajo na mnogih solah božične igre; v Paigertu pa so igrači dramo v treh dejanjih «Mati». In tako pojde to dalje: vsako selo svojo dobro šolo, pevsko društvo, čitalnico, gospodarska društva, posojilnice itd.

Take načrte goji njihovo najnovejšje glasilo «Hrvatske Novine». Vredne so vse podpore tudi iz Jugoslavije. Uvodnik razvija program delovanja, ki obsega popolnoma dober politički, kulturni, in gospodarski program na široki demokratiški podlagi. Narocajte, podpirajte! — Na celu lista je pesmica, ki pričenja: O Hrvat, narod mali, Stanimo gori, dost smo spalili Prestat mora duši san: Zora puca, bit će dan!

In v 5. kitici pravi: Ki nam tlače rod naš sveti, Čedu čut na novom leti: «Svoj svojemu bud podani! Zora puca, bit će dan!

V programskem uvodniku pravijo, da bodo edino le hrvatsko narodno glasilo, brez vmešavanja v dosedanje političke stranke (Hrvatje so zadnjič volili cepljeni za bauernbundlerje, krščanske socialiste in soc. demokrate, — ker se niso bili organizirani za samostojen nastop). «Sloga je moč!» stoji v glavi lista in za tako sloga se hočejo «H. N.» boriti. Poleg gospodarskega programa pravijo med drugim:

«Hrvatske Novine čedu se skrbiti, da budu škole dobre, kade se naša dica uče na svojem materinem jeziku, po ki druge potrebne jezike kot na primer nemški — i da se nauči vse ono, šta je njim na žitku potrebno kot dobrim gospodarom, dobrim Hrvatom i dobrim građanima naše republike.»

«Hrvat, Novine» čedu se truditi, da bude naš jezik poštovala oblast i vlada, i da nam dadu ona prava, ki nam pripadaju po božjem i narodnom zakonu, da se budemo mogli i kot narodna manjšina v Esteraji na kulturnom, narodnom i gospodarskom polju zdignuti ter za celu budućnost ostali poštjeni, dobri Hrvati i lojalni građani.»

Mislím, da boljšega programa ni mogoče zahtevati. Ako se ta narod ohrani, ako bi imel vse svoje šole, ako bi imelo vsako selo svojo čitalnico, knjižnico, posojilnico, zadrugo te ali one vrste tedaj smo lahko gotovi, da pride v duše tega ljudstva še vse ono, kar je potrebno k popolni, idealni naši celoti...

Ali tak narod, ki je kljuboval stoletja bolj nego katerikoli drugi slovanski narod, vsem viharjem in se je ohranil v taki svežosti, kakršno sem pokazal v teh vrsticah, tak narod zasluži našintenzivnejše naše podpore.

Prosim vse slovenske liste, da po možnosti omenijo ta pokret; jaz se ne morem obračati do vseh s posebnimi članki. Prosim nabirajte naročnine in kdor more, naj položi mali dar domu na oltar. Naročnino in darove je poslati na: Jadransko banko v Ljubljani. — Ali, ali! Kaj pa je s «Koroškim Slovenom»? Koliko kavarn, čitalnic, Bralnih društev je naročenih nan? — To je drugo glasilo naše narodne manjšine v Avstriji, ki zasluži vse podpore. — Pri vas doli preveč govorite in kričite, navdušujete se tudi, ali zdaj se, da je vse tako vduševanje — slama, ki hitro zgori, potem pa je vse pozabljeno. Dojani, dejani, manj besed in manj neumnega navdušenja! (Po slov. Narodu.)

! KDOR HOČE KAJ KUPITI KDOR HOČE KAJ PRODATI KDOR ISČE SLUŽBE, ITD. !
! INSERIRAJ V «EDINOSTI» !

ZDRAVNIK

Dr. F. ADDORBATI

sprejema

v Sezani štev. 47 od 10 do 12.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delaška glavica in rezervni kapital K. C. SI. 225.000.000

Izvršuje kolikavno vse banke in menjaške transakcije.

Uradne ure od 9-13

Dr. A. GRUSOVIN

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik 20, hiša Paternoli. (60)

Insertirajte v «Edinosti»

Št. 2075/22 A

Razpis službe.

Županstvo Kojško razpisuje službo občinskega tajnika za upravno občino Kojško.

Čas za predložitev prošnje poteče z 31. januarjem 1923. Prosilci morajo lastnoročno pisanim prošnjam priložiti sledeče dokumente:

1. Potrdilo o itilijanskem državljanstvu.
2. Potrdilo o dobrem vedenju.
3. Kavenski list.
4. Spricevalo o telesnem zdravju.
5. Spricevalo o dovršeni šoli ali enakovredni šoli v kakem zavodu; sprejemale se bodo tudi prošnje od kompetentov z nižjo solsko izobrazbo. Zahteva se popolno znanje italijan-kega jezika v govoru in pisavi. Med prosilci bodo imeli prednost oni, ki so večši slovenskega jezika.
6. Diplom občinskega tajnika ali druge dokum nte, iz katerih bode brezdvomno razvidna možnost prosilceva za vspešno vršitev službe občinskega tajnika.

Plača po dogovoru.

Ugodnosti: odškodnina za vse uradne potninae; občinska pisarna razpolaga s pisalnim stro em.

KOJSKO, dne 29. 12. 1922. (8)

Župan: Obljubek I. r.

POHISTVO.

NOVI DOHODI: poročne sobe, solidno, slavonsko delo, javorjeve, črtnjeve, jesenove, meh-gonjave, hrastove L 1500, naslonjaci L 48.—, Železne postelje s kovinasto vzmetjo L 15.—.

TURK, Via S. Lazzaro št. 10.

VELIKA IZBERA

Za pošiljkatve na delo najboljša, brezplačna embalaža.

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVIH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Tvrdba

Giuseppe Struchel

Via Mazzini 36 (Vogal S. Caterina)

(prej Via Nuova)

naznanja svojim cenj. odjemalcem, da ima v svoji

ZALOGI

veliko izbero volnenega blaga za moške in ženske, kožuhovin, žameta, volnenih šerp in rut, kakor tudi fuštanja, belega in barvanega ter raznovrstnih okraskov.

Vse po najzmernejših cenah.

Zaloga pohištva

54

ANTON BREŠČAK

Gorica, Via Carducci št. 14

(prej Gosposka ulica).

Doma kar manjka naj pregleda vsak — vse naj napiše si pri dnevi luči — omare mize, stole, posteljnjači — in vse kar rabi sploh v domači kući. — Kar manjka, to mu preskrbi Breščak — štirinajst številka ulica Giosue Carducci.

Uvozna in izvozna tvrdka

Debiasio & Domenis

Skladišča: Trst, via Coroneo 13, tel. 12-34
prosta luka št. 4, prtiličje

opozarja na novodošle velike partije steklenine, porcelane, emailirane kuhinjske posode najrazličnejših šip v originalnih zabojih in opletenih čeških steklenic

po najnižjih konkurenčnih cenah.

- Vse blago je čiškega izvora -

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovina, lesa in emailirane prsti.

TRST — Piazza San Giovanni 1

ČEVLIJARNICA

23

MICOLICH

Trst, via Udine 32 (vogal L' Ariosto)

(prej Belvedere)

Izbira moškega, ženskega in otroškega obuvla Sprejema naročila in popravila. Lastna delavnica. — Usnje zajamčeno. Cene nizke. Postrežba točna.

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatie,

lisic,

dihurjev, vider,

jazbecov, mačk, ve-

veric, krto, divjih

in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljkatve po pošti.

Posebna prodajalna za hišno opremo

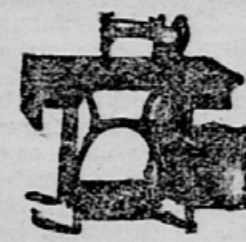
„ALLA SPOSA FELICE“

(Pri srečni nevesti)

Via S. Caterina št. 11 — Trst — Tel. 15-52 bis

Bogata izbira TRLIŽA, PERILA, ZAVES, VOLNENIH in NAROLNJE-
NIH ODEJ. — ZALOGA VOLNE in ŽIME in ŽIMNICE. IZDELANE
ŽIMNICE. Kapok in bombaževina. — PREPROGE. — Kozja kožuho-
vina, originalne kalgan, bele, sive in črne.

VSakovrstno perje za blazine

Pozor na domačo tvrdko!

FRANC SAUWIG, Gorica, Gosposka ulica sedaj Via Carducci št. 25, naznanja slavnemu občintvu, da ima veliko izbero živahnih strojev več vrst za krojače, šivilje in čevljarje

iz najboljših nemških tovarnen, katere jamči 10 let.

Daje velika izbira dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. — Ceniki na zahtevo poštne prosti. Lastna mehanična delavnica.

TVRDKA GELOSA BENIAMINO & FIGLI

POHIŠTVO

lastnega izdelka v vsakem slogu. — Velika izbira popočne oprame za hiše, pisarne in gostilne.

Brezkonkurenčne cene.

Trst — Viale XX. Settembre 35 — Trst

(palača Eden)

Telefon 34-34 bis

(87)

Telefon 34-34 bis

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu.

Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 ottobre 11

Izvršuje vse bančne posle.

Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje jugoslovanske krone. — Izvršuje nakazila SHS kron v Jugoslavijo. Sprejema SHS krone na obrestovanje po dogovoru.

Vloge na knjižice v Lirah obrestuje

po 3 3/4 % netto

Vloge na tekoče račune po 4 1/2 %

Vezane vloge obrestuje najugodnejše po dogovoru.

Glavni sedež banke: LJUBLJANA.

Podružnice: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković.

Delaška glavica in rezerve: Dinarjev 33.000.000.—.

Tel. št. 5-18.

Urduje od 9 do 12 1/2, in od 14 1/2, do 16.